

LO Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any

XIII.

Reus Divendres 3 de Juny de 1898

Núm. 3.564

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus un més... 350
Extranger i Ultramar... 350
Anuncis, à preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS), esp

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals estalvileries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorfré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

SECCIÓ DOCTRINAL

Quin títol li posaré?

Be, tinc lo cap á rodar? lo tinc ben be demunt de la espatlla?

Aquesta alarma dadora exclamació brollà un dia del fons de mon àtims, y fins crech què, signala que l's personatges de comèdia, m'la vaig arribar a formular á mi mateix; el sòl d'arribar de que massa sovint me trobava casi sol al fer judicis sobre las cosas y las persones en general y especialment sobre las personnes y las coses que més apreç tenia.

May m'ha agrada ferme veure; may, pel sol, güest de fer la contra, he volgut opinar de diferenta manera que l's altres. Pero com puç cantar al mateix tot que cantan los que crech què van errats? ats q' solgollosos

De quies la rahó quan això passa? si acais isimous Segons las lleys del sugragi universal guanya la majoria. Segons las de la conciencia y del bon sentit... la rahó es de qui la té, per més que la minoria sia tant minoria com ho era la de Galileo quan deya gemegant eppur si muove, en contra la parer de tots los que no eren d'aquest mon y de la major part dels que llavors vivian.

Abitot, no hi trobo cap gust en pensar de diferenta manera que l's altres. Per això, després de preguntar-me si tenia l'cap á rodar, vaig buscar, ab ganas de trobarla, alguna cosa en que teis, los de la majoria y la de la minoria pensessim della mateixa manera.

Y, es lo que a diu, tot se troba si's busca, porque, sens grans afanys y ab gran alegria, vaig conseguir lo que cercava: la desitjada identitat de parers. Aquí n'etenen una mostra: «La societat manifesta una aversió neta y clara á delictes de certa mena, y al que hi cau no él planyen peretendre. Per una cosa é altra l'van escriure l' Còdich. Agafan á un pobre Llátzer furtant ó robant. Ni s'vol saber lo que ha robat, ni si val un ral ó una peseta. De primer entabi á la presó. Això si pot tenir aquesta ditz, perque l' perill más gros es què'l poble se'n adoni, en quin cas, ab lo desitj de ferse justicia expeditiva, pot ab la major facilitat del mon véores arrosegat y escuarterat per interina providencia. No farà l' primer cas... horrorós, ab tot y que l' desitj que mou al poble no pot ser pas més just. Pero, vaja, suposém que l' ladre de major ó menor cuantia arriba á la presó sense cap blau ni esgarrinxada y ab tots los ossos sencers. Si lo que ha robat es una futesa y no se li troben al demont diners, ja pot estar segur de que mentre s'vagi embretant paper sellat y 's substància la causa te presó per dias. Y si després de tant escriure, la cosa no 's pogué arreglar de cap de las maneras, y resultà probada, y lo près volgué la pena, é hi hagué circumstancies agravants, bai uns quants anys de presiri sedn surtitxés si sh'aisi iellid es noncs l'azucó al ib Ara no es dir quan lo delictes es d'aquells, que la sanch hi corre, un homicidi, feridas, ó per exemple, perque llavors la seva mateixa naturalesa: no consent cap classe de miraments. En aquest cas sabis y boigs tots pensémid la mateixa manera, giv zem jadisq' ol es cap, ledissiblement ab el també hi pensém en lo de tractar ab cert menyspreu barrejat també ab certa compassió, pero menyspreu de totes maneras, als que cometieren tal mena de delictes. Es mès portém la susceptibilitat y l'escrupol

La que paga més contribució de la província

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

fins á mirar de qua d'ull y refusar tota consideració á aquells subjectes dels qui se sab ó 's diu (encara que no hagin caygut á mans de la justicie) que furtaren ó estafaren... una miseria, això no cal dirho.—Hont torna á començar la divergència es en la manera com nos portém la majoria y la minoria respecte d' alguns individuos que formiguejan per aquí.—A qui se li acut deixar de recé á certas personnes de cabals, milionarias algunes d' elles y, per tant, de gran influència y respectabilitat, per la dita de si feren embolichs ó cosa pitjor pera improvisar ó pera fer creixer una fortuna? No m'hi vull entretenir gayre en això perque 'm podrían pendre per envejos, lo que 'm sabria més greu que si 'm tinguessin per estrany.—Y es natural. Quina fortuna improvisada se'n salvaria de la murmuració? Que per ventura certis negocis se poden fer tenint escrupols de monja?—Aprofitar-se de que l's altres dormin á la palla, de que siguin altres uns taojans ó massa débils, de què á altres Deu los hagi fet y deixat estar, no deixa de suposar cert enginy y cert talent y, sobretot, no deixa d' exigir certa feyna.—Ser bon promista y explotador dels que no saben la prima de certes coses; plantar botiga de ferrer pera que l's altres ferrin y cobrar un las conductas dels pagars; quebrar quan vé á tom y quan un ja te l' ronyó ben cubert; convertir deute passiu y negocijar accions honestas pera trobarne l' profit á la butxaca, escatimar lo jornal al pobre y deixar diners á interès de juheu als richs que no saben hont donarla, pera poder més endevant fer obras de caritat ostentosa ab las sobras; trafiquejar ab la miseria y ab lo vici fentlos avans neixer; negocijar ab carn humana, lo que no vol dir que vol dir que no se sia un altre dia un bon filàntropo; heretar avans d' hora ó gastar-se las herències en vida y cotizar las llàgrimes; administrar bens d' altre ab lo mateix interès que si fossin propis, fins á fer que n' siguin, ó portar una caratela de menors que no arriban á grans sens que avans hajan volat sos bens; ofegar al pròxim pera després poderli comprar á sets preu lo que te, quan si no s' hagués trobat ab lo corbatí al coll potser n' hauria fet bons dineros... totas equestas y altres cent maneras de prosperar depressa y sens perill, per quina rahó tenen de conceptuarse ilícites quan donan més bon resultat cada dia? De ferho aixís aviat se confondria al aixirit ab lo pelacanyas que fa saltar los rellotges ó que surt d' una cantonada ab lo crit de diners ó la vida. Que per ventura quan un se tops ab un que ahir era un ningú y avuy lo pot cubrir d' or, te d' obrir una informació pera saber com y de quina 's va fer ab tanta de riquesa? No n' hi ha prou ab que la tinga, ab que se l' haja sabuda buscar, ab que s'piga entrar ab garbo en l' estol que avuy es lo nirvi, l' arbre mestre, diguemho aixís, del progrés, de las modernas societats? —Si els que tenen son á la fi l's que poden, no hi ha prou ab tenir pera lograr la consideració, l' respecte, les falquierias dels que no tenim sense teir de passar per l' alambí de la tafaneria? De quí té d' esperar més lo país, d' ells ó de nasaltres?—Y l's pobres, que no 's peden dar per ben contents ab saber que hi ha qui te pera que l's puga der un altre dia... mal sia sino part de le que l's heja pres? Què n' treuriem de que D. Pau ó D. Pere seguissen essent uns perdis, com ho eran quan comensaren á esparillar-se pera ne serho més, si de tot allò que tenen, si ho repartissen entre l's lontos, no'n tocaria casi res á ningú?

Ara, lo que dich y confessó y ho tornó á dir, es que no sé lo que 'm pescó sempre que torno als meus irets de que las cosas tenen d' anar per altre camí del

que van, perque aquest es lo camí mes afressat, lo camí admés, y l' que á tots més nos convidria... sobretot als que saben agafar al bou per la banya.

Qué diré de la meva aberració respecte dels que jo considerava, (y encara als segueix considerant), com á assassins al engràs, degolladors de la humanitat, d

de la que sacrifican, quan y com dos hi sembla bé, d

ls remats que necessitan pera realisar plos plans de conquesta, son projectes d'engrandiment y sa

sist de glòria, ó pera ferse y assar las passigollas de

sa vanitat ó apagabar la irritació de sa soberbia fe

rida. ab l'alt el delusio y emod no hi obvi al y s'ob

Més que l's homicidis vulgars, me semblaven odio

sos los conquistadors que desgracián duas nacions ab l' escua d'enquirirne uné, y acaban ab tota una ge

neració, prou estúpida pera oferirles la seva sanch generosa; los que, empenyar en trasplantar idess y

creencies, s' empren la tasca d' escampar la civilisació á sanch y á foch ó à cops de fuet; los que inicien

sostenen y fomentan la guerra civil pera resoldre una

cuestió de dret á una corona entre dos aspirants, dels

que l' poble, si s' fés càrrec de lo que li convé, triaria per quedarse sense esp ó tot lo més los deixaria que

las garrotades que s' ha de donar lo peix menut del

partit se las vénnessin ells ab ells; ja que del negocí

ells son los que n' han de treure l' súch; los que tenen

sempre á punt, com á recurs de debò pera enriquirse

ó pujar, ó pera pujar enriquitse, bullangas, revoltes

y pronunciements, sovint combinats dessota mà, pera

endurseren després tota la glòria y tot lo profit d'haver

los dominat; y altres... héroes y grans homes ejesdem furfuris.

En lo mateix capítol d' odi y de menyspreu hi posava una murió d' altres individus de la mateixa familia, però de més baixa mà y no tant vistosos.—Perque (pensava com un benaventurat), si al ladré, y si assessí, y al incediari que s' entregan perque si y corrrent tots los perills á sos ferotjes instints, se l's tracta y castiga com á criminals, y no s' troba cap persona de bé que hi vulgi fer lliga ni menys que l's atelagni com no tenen de veures las cosas de la mateixa manera quan se roba, s' assassina, s' cala fech, se saqueja, se viola ó atropella en quadrilla, partida ó destacament? Es que l' crim comés ab més seguretat, casi podriam dir sense perill, deixa d' esser crim per esser collectiu, ó perque qui tals coses fa vesteixi uniforme, ó arboli aquesta ó aquella bandera, ó fassi servir la idea política de tapadora de las infamias dels bandolers?—Donchs sí: una cosa ó altre hi ha d' això quan veiem tant sovint exemplars de quefes, exquefes, cabecillas, ex-cabecillas, etc., de la mateixa nissaga y d' historia ilustrada ab gestas semblants, honrats, afalagets y enriquits, barrejantse ab la demés gent que no s' dona de mènos de ferse ab ells y que fins los busca; y... que a tot estirar, si l's va malament, ab passar la frontera quedan en paus ab tothom, sense que la estradicó resi per ells ó si hi resa es igual, perque no s' demana. La cuestió es donar temps al temps, que després ja ve lo tapa-bruts de delictes politich, quedant tot perdonat y en situació de poderse aprofitar de la pujada dels del partit. Ve aquesta per una casualitat, y ja no s' ha de pensar mes en presiris ni en cadifalchs; lo temps se necessita allavors pera anar á cal galoner. Y visca la Pepa, que may va malament l' or sobre l' pit ó sobre la mènega.

Se me'n apareixien altres, sino bruts de sanch com los anteriors, xops de llàgrimes del prohisme, sobre un esglayador pedestal de cadàvers democràts y descompostos, de donas y d' adolescents, d' homes, noys y criaturetes... y fins de gataments.

Aquest es un grup que m' ha fet sempre molta por perquè hi veig tants coneigut, tantas persones avuy notables per la seva sabiduría, per la seva *virtut*, per sa posició social y per la influència y poder que aquestas y altres coses los hi davan que quan lo contemplo no puch arribar à creure lo que veig. No puch comprendre com l' home que s' alsà sobre aquell repugnànt munt somriu satisfech y s' conserva sa y bo entremij d' aquella corrupció que llenyan les mortals despúllas que li han servit per a anarsen enfilant. Cert que aquelles emanació que a mi m' fan venir basqueig no'n deuen fer gayre als molts amichs y admiradors dels que que han pujat tan enlayre. D' altra manera no's comprendria com tenen tant afany per fressajar al seu voluntat. Per acostarshi fins n' hi ha que s' afanyan pera cubrir la corrupció de sota ab richs brocats y catifas de les més bonas.

Ho torno à dir; si no'm cregués que ja tinc lo cap à redar, la presència de tots aquells senyors me l' acabarien de fer perdre.

Anéusen, anéusen lluny, que ro us vegi més, estol de mercaders d' honoras y ramblers de criatures humanas, que haveu especulat ab l' ayre que vareu donar pera respirar, escatimantlo; ab l' aliment y las begudas, destrubint poch à poch las entranyas del pobre ab las malaltias que originaren las vostras traficadas y vostra iniqüitat; que haveu produdit generacions enteres de tisichs y d' escrufulosos; que haveu tarifat los gataments y l' infanticidi y fins l' haveu fomentat com una industria; que poseu à preu lo pudor d' una dona y la vida d' un home y calculeu lo rédit de sos dias regat-jant fins les minuts y establint competència d' infelisos que acudeixen pera ser infamats y assassinats de mica en mica: martiritzats ells, beneficiats vosaltres, pera llenyar lo que ja no serveix à un canyet humà, que aneu encara à buscar aquestas ombras d' existències destrubidas al hospital y al hospici pera explotar lo que tingan d' explorable, per medi de las darreres contractes; que... pero ba, ja n' hi ha prou; massas vegadas ho he dit que quan penso en certas coses me surto de fogó.

Talent! Oh!... te de ser molt bonich tenirne!—Jo us saludo, sérs privilegiats, sérs ditzosos als que l' cel concedí l' d' envejable del talent, d' que no's compra, que no's conquista, que ni's pot deixar; d' que s' té per haverhi nascut y que s' desenrotilla y que s' cultiva y que dirigit à nobles y als fins, dona al home l' maravellós domini de la ciència y del art, y li posa à las mans l' alsaprem ab que pot capgirar lo mon.

La virtut y l' talent: heus aquí las dues úniques y llegítimes y veritables aristocràcias. Si se'n deu considerar de ditzos l' home que las te plegades! Y còm den gosar l' ànima vejentse entre l' apòstols del progrés y de la civilisació!...

Quan era petit sentia dir devegadas: aquest sí que es home de talent; mirat be aquell que es un sabi...» Y jo me l' mirava ab respecte y no cabia à la pell veient que tothom alababa y distingia als homes de talent;—Pero vaig enar veient lo que no veia, y no fent camí per acostarme à aquells varons ilustres, vaig ferme cárrec de que molts d' aquells no tenian altre talent que l' de fer creure als altres que no'n tenian. Y m' comensà à semblar injust que l' públich posés al mateix nivell als que valen de veras y als que no tenen més que fritzada. Després me va acabar de posar de mal humor lo veure que ningú s' recordava, que no podian treure l' cap d' alguns talents dels que ningú n' feya cabal; y m' vaig acabar d' enraïbar al notar que molts d' aquests pobrissons travallaven pera que l' bagarros de la ciència y l' paràssits de la literatura y del art lluhissen, com à propis, los frufts del ingenio d' aquells pàries, y conquistesssen, ab travalls enmatlleys, reputació y aplausos y profit per ells mateixos.

No sé perque no s' ha de posar à cada scú en son propi lloc; no sé perque hem de consentir grups ó núclegs de sabis d' aqueixos que acaparan y estancan la ciència, y usan del vot y del veto decisius en totas las questions.—Aquests volen creixer à la escalforata d' uns quants compàrers y de las societats d' alabansas mútuas; selen segar en flor tota reputació nescuda fora del circul dels seus associats. Per fi, l' públich s' adona de la trampa; pero entreiant no s' atreveix à tirar per terra las reputacions que ell mateix va formar sensse dàrsen compte.

Particularment, molts vés concediran que l' professor don Pere es un beneyt, ó que en Berenguera, que es tot un académich, te l' cap fet per pom d' escala;

pero arriba l' cas de triar, en públich, entre una d' aquelles nulitats ab nom y un talent d' aquells que viuen amagats, y... prenguéuslo com vulgeu; lo beneyt, lo cap de pom d' escala son los que van enlayre. —Voleu tirar al dret, enderrocan algun d' aquests ídols? Bona la haureu feta; de bojos y d' envejosos no us ne deixarán. Y aixís, ja que la rahó no us la podran pendre perque la teniu, al menos vos taparán la boca. —A semblants millors jo no'ls hi preguntaria res, ni tantots com m' ho haig de fer pera tallarme las unghas; en cambi moltissims que s' tenen per qui sab qué, s' acostan à la escalforata del brasser ó s' posan à fer d' escolans en la confiança d' arribar à canonges. Aquest procediment no falla pera pujar à certas alturas del *saber oficial*, que no es pà de que se n' hajen de fer rosegons en lo país dels *Papamoscas* y dels *Papanatas*, bont lo vulgo de dalt y de baix ha agafat lo vici de graduar lo mérit dels homes per lo lloch que ocupan y no ha pogut perdre la costum de buscar homes del mérit que s' necessita pera desempenyar cada càrrec.—Aixís es que ningú pregunta «que es lo que aquest sab y en que ho ha demostrat, ni quinas obras escrigué, ni quinas llisons ó conferencias dava», sino «lo que és» «lo número à que ha arribat en l' escalafo de nostres ingenis ab empleo.»

Sembla que l' que no te una cosa d' altre, una cosa d' altre ab caràcter oficial no pot ser res en lo terreno liure que ell haja triat ó en lo terreno desert en que no l' hajan abandonat; igual que si l' talent no pogués llevar fora del tancat reglamentari, igual que si res pogués fer sense uniforme ó sense vestit de cerimònia, igual que si sense tractament un pogués esclatar, igual que hagués de morir quan li falta la protecció del Ministeri del ram.

Fa temps que dich que aixó no pot seguir, y... ab tot va seguit com si tal cosa. La opinió dels més ofegua la dels que pensan igual que jo. Aixó sí: se parla molt de protegir y de premiar al talent. Ditzosa y benaurada protecció. Los que la desitjan tenen de mendicarla, de perseguirla, de aquissarla ab humillacions, ab trapasseries que no sab fer tothom y molts no voldrían fer.—Las distincions oficials que per una casualitat, arriban fins al sabi modest, fins al artista aislat é independent, fins al literat que no escombra ab la ploma 'ls salons, ni 'ls clubs, ni las antessalles, so'en arribar tart, perque arriban quan ja no las necessitan los que surten à rebreys, perque ja han lluyat contra tot y contra de tot han triomfat, havent tingut la rara sort d' haverse sapigut imposar y d' atréures la gloria y l' profit.—Altras vegadas arriban tart los honors, perque arriban quan lo llorejat ja ha mort, no se sab si de desesperació ó de miseria. Llavors se cubreix d' orpell y de honors la tomba del malaurat que no tingue res en vida; llavors tal vegada voltarán aquell cadáver los potentats y las eminencias que en vida li regatejaren los elogis justos, ó no'ls hi concediren més que com à almoyna; se pronuncian discursos, se teixeixen coronas, se llenyan llàgrimas (oficials per suposat),

Hipòcrites, més que hipòcrites! Es à dir que un home de mérit se te de morir pera arribar à saber lo que valia? Es à dir que lo únic bo que pot fer es morir-se?

Una gran veritat va dir Berlioz quan llenyan aquella dolorosa exclamació com à veu del altre mon.

«On ne m' appréciera que lorsque je n' y serai plus... l' irai à la gloire en corbillard express.»

E. BERTRÁN Y RUBIO.

CRÒNICA

OBSERVACIÓ METEOROLÒGICAS del dia 2 de Juny de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' obser- vació	BARÒMETRE aneroide	GRAU d' hu- midat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSE- RVA- TORI PARTI- CULAR
9 m. 3 t.	755 755	85 87	-	5%	Ras	

HORAS d' obser- vació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS
	Maxima	Minim.	Term. tipo		
9 m. 3 t.	Sol... 37	12	:6	5-	Cumul 0'4
	Sombra 25	23		S-	

La suelta que abirà publicarem referent al robo efectuat en lo magatzém de grans y despúllas del señor Vilanova, feu que abirà la persona robada al passar nosaltres per devant de son magatzém nos cridés y ns informés d' alguns datos que estimava oportú le que s' fessin públics pera allunyar tota sospita que sobre ells pogués recatre.

Al efecte, ab l' auxili d' un enformador nos obrí de-

vant de nosaltres lo calix que contenía 'ls diners y 'ns ensenyà una petita mossa en la porteta per shont entraren los xors, deduïnt que allí s' aplicà la palanca pera fer saltar lo puntet del vestiment.

Com nosaltres al fent ressò del robo no repetírem més que lo que de pública veu se deye, un xich informats per haver pogut apreciar part dels detalls que donaren lloch à la opinió aquella, cap inconveniente tenim en fer constar la opinió del interessat.

No obstant, consti ben bé que per ser una mica massa delicat l' assumptu en cuestió, no entrém à discutir cap de les dos opinions.

Ahir reberem un exemplar del «Diario de Sesiones», lo qual porta un discurs fet al Congrés per lo Diputat per aquesta Circumscripció D. Joan Càñellas, quina síntesis es la de doldres que l' Sr. Ministre d' Hisenda al esser per él excitat referent al problema de la plata, no l' estudiés y prengués les mides que avuy una mica tart s' ha vist precisat à adoptar.

Avuy celebrarà sessió de segona convocatoria l' Excm. Ajuntament, la qual comensarà à las set del vespre.

Se diu que l' Gobern està disposat à acceptar al discutir-se l' recàrrec del 20 per 100 à las contribucions, l' impost de 25 per 100 sobre 'ls valors mobiliaris.

Molt natural nos sembla la idea.

S' ha posat à la venda en las principals llibreries de Barcelona la hermosa producció dramàtica «Mossen Janot» original de nostre distingit y bon amich l' eximi escriptor doa Angel Guimerà.

L' Ateneo Barcelonés, important institució shont s' hi aplegan los millors y més inspirats escriptors de Catalunya ha acordat lo honrar la bona memoria del malaganyat poeta en Marià Aguiló ab una vetllada necrològica y pera l' major lluïment de la festa ha circulat una invitació redactada en los patriòtichs termes que segueixen:

«Les lletres de llengua catalana perderan ab la mort de D. Marià Aguiló à la personificació mes enllaryada de son geni, los aymants de la literatura al mestre venerat, la Poesia à son fill predilecte.

Pera que sia sempre admirada la memoria de tan il·lustre patrici, l' «Ateneo Barcelonés», acordá la col·locació, de son busto en la Sala Biblioteca d' aquesta societat ab un solemne acte que tindrà lloch à las deu de la vetlla del dilluns sis de Juny del any que sembla en que s' escau lo primer aniversari de sa mort. En lo moment de descubrirse dita imatje serán llegits variòs travalls literaris y entre ells la necrologia de don Marià Aguiló escrita per lo Mestre en Gay Saber, Mossen Jaume Collell, Canonje de la Seu d' Urgell.

L' Ateneo Barcelonés prega à vosté que se serveixi assistir à dit acte al objecte de donarli mes lluhiment.

Agradí la deferència que la Junta del «Ateneo» ha tingut ab nosaltres é identificats en los sentiments que animen à tan important y docta Corporació no dubtant que l' acte projectat resultarà digne del poeta à qui s' dedica.

Han sigut nombrats mestre interí de Cabacés don Agustí Barberà Lluís, y mestra interina de Bañeras donya Concepció Sabaté.

Per lo Rectorat s' han concedit trenta dies de prórroga al mestre electe d' Altafulla don Marià Cri-vellé.

Ens escriuen de Flix, que adelantan rapidament les obres de la gran fàbrica de productes químichs, que una casa extranjera construeix junt à la estació de dita localitat.

Llegim en un periòdic de Barcelona: «Segons diulen de Madrid, ha sigut presentat en la caixa del Banc un billet fals de la sèrie de 500 pessetas, emissió de primer de Janer de 1884. Las diferències que distingeix dit billet dels llegitims, son les següents:

Se veu à primera vista que 'ls trassos estan uns deibilitats y altres borrosos. Això s' nota més en lo busto de Mendizábal, que es lo grabat més vigorós del billet llegitim, en lo que, ademés de la dels braços y entonació de les lletres, se veu que destaca molt bé 'l busto del fons, mentres que en lo fals se confón lo contorn del retrato ab lo fons, especialment en lo cabell de Mendizábal.

La tinta del revers es diferent, y li falta també la

puresa de la línies, fentlo tot ell borros. La numeració es de diferent tipus y pitjor impressa.

Donem aquells antecedents als lectors, per si arriba a les mans algun bitllet dels de la classe del referit.

La Audiencia provincial ha dictat auto revocant los de processament y suspensió en les causses que contra 'ls Ajuntaments d' Amposta y Xerta se seguixen en lo Jutjat de Tortosa.

En la Administració de Consums d' aquesta ciutat, se recaudaren per diferentes espècies, en lo dia d' ahir, 667'64 pessetes.

Per la Administració d' Hisenda d' aquesta província s' adverteix als Ajuntaments que no hagin remés encara les matriculas d' industrial pera l' pròxim exercici econòmic, que en breu s' expediran contra 'ls mateixos comissionats d' apremi.

La Junta provincial d' Inspecció publica d' Alicant ha remés antecedents favorables del mestre D. Jaume Pérez, qual senyor s' ha possessionat de la escola de Vallfogona.

ESCORIAS THOMAS.—Vegis l' anunci de la quarta plana. Diri-gir-se á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Registre Civil
del dia 1 de Juny de 1898
Naixements

Cap.
Matrimonis
Cap. el casquiu que s' està celebrant, dia 1 de Juny de 1898.
Detuncions

Pau Malet Ferré, 54 anys, Montserrat 19.—Isabel Bové Sangenís, 68 anys, Martí Napolità, 4.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Isaac.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia.
Continua l' Novenari lo cual acabarà lo dilluns vinent.

Sant de demà.—Sant Francisco.

SECCIÓ COMERCIAL

BOLSI DE REUS

Cotisiacions realissadas en lo dia d' ahir à Barcelona facilitades per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	46'45	Cubas del 86	60'87
Exterior	61'75	Cubas del 90	49'75
Colonial		Adusnes	75'25
Norts	21'50	Oblg. 5 p	Almansa 74'
Frenses	18'50	Id. 3 p	Fransa 35'50
Filipinas			

PARÍS

Exterior	34'12	Norts	46'25
		GIRUS	

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de menedas d' or de tots los països.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.
» á 8 » vista. 45'90 operacions

Paris á 8 » 82'50 »

Marsella á 8 » 82'50 »

VALORS LOCALS DINERS PAPER. OPER.

ACCIONS 010 010 010

Gas Reusense	750
Industrial Harinera	500
Banch de Reus	475
Manufactura de Algodon	400
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150

Moviment del port de Tarragona

Entrades del dia 1

De Bilbao y esc. en 22 dias, v. «Carmen», de 632

is., ab cargo general, consignat als senyors Fills de B. Lopez.

Despatxadas
Pera Barcelona v. «Carmen» ab tránsit.

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvaneixers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.

Totas las celebrítats mèdicas, així nacionals com ex-tranjeras, están contestes, y ma llarga pràctica m' ho ha demostrat, que la curació de las hernias perteneix única y exclusivament al art mecanich, acompanyat dels coneixements anatómichs suficients.

No deu confiarse en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs á aquests se deu la major part de las defuncions que ocurreixen per hernias estranguladas, en raho á ser insuficients pera contenir las hernias.

Molts son los que venen braguers; molt pochs les que saben colocarlos; raríssims les que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificar á vostres fills ab una vena, bruta, incòmoda y perillosa, consulteu ab vostre metge, ab seguritat vos dirà que pera la curació de vostres petitets, lo remey mes prompte, segur, net, fàcil, cómodo y econòmic, es lo bragueret de **cautchouc** ab ressort, testimoniando així lo número ja important de criatures curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplàtichs pera evitar lo carregament d' espatllas.

Taixas hipogàstricas pera corretjar la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

ciruriá especialista en lo tractament de las hernias ab llargs anys de pràctica en la casa de D. Joseph Clauselles d' Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

ULTIMA HORA

Madrid 2.

Telegrafian de Washington que l' almirall Schley ha comunicat á son Gobern que é causa del calor que sufreixen, la majoria dels tripulants de sa escuadra se troban gravement malalts.

L' almirall indica també al seu Gobern la conveniencia d' activar la campanya.

Ha causat estranyesa un telegramma particular rebut avuy de l' Habana, en lo que 's diu que á la baixada de Santiago de Cuba sols hi havia l' «Cristóbal Colón», perque l' resto de la escuadra havia sortit ab antelació, ignorantse son destí.

Lo president del Consell opina com lo Sr. Romero Girón en l' assumpto referent á las ordres religiosas de Filipinas.

Regoneix lo Sr. Sagasta que 'ls frares han prestat grans é importants serveys á la patria, mantenint casi sels, la soberanía d' Espanya en las islas Filipinas y entén que deuen continuar al arxipèlag.

Pero també creu lo president del Consell que la situació ha canbiat y que 'ls indígenas, més ilustrats avuy que ahir, requereixen ser tractats en altra forma pera conseguir que mirin al peninsular com un protector y un amich y no com un dominador.

Le ministre de la Guerra de Washington ha dat lectura en las Cambras del projecte de ley solicitat un nou crèdit de tres milions de dollars pera atencions de guerra.

En lo preàmbul lo secretari de Guerra manifesta que aquest crèdit es precís pera l' envio de 20.000 homes à Cuba y á Filipinas, y l' d' altres 50.000 que han d' organizar pera invadir á las Antillas.

La noticia de que l' «Alfonso XIII», havia sigut atacat per la escuadra yanki, ja desmentit en lo Consell, ho ha sigut novament per veris despaigs particulars.

Precisament lo mateix dia en que se suposa que fou l' «Alfonso XIII» atacat per los yankis resulta que entra sens novetat á San Juan de Puerto Rico, després d' haver prestat l' important servey d' aprovisionar al guins poris de la petita Antilla.

Telegrafian de Washington que entre 'ls náufracs del «Herbedel» estava lo cabecilla insurrecte Mèndez Capote, al qual, sens ceneixel, socorregueren los espanyols.

Per primera vegada reconeixen los yankis los humanitaris sentiments dels espanyols al prestar auxilis

als náufracs á pesar de constarlos que eran de na-cionalitat yanki.

—Se calcula que las sumas que 's recaudin en les Repùblicas llatines pera la suscripció nacional no bairaran de tres milions or.

La actitud dels espanyols á Ameríca es objecte de generals aplausos.

—S' ha rebut un telegramma de Liverpool comunicant la arribada del senyor Polo de Bernabé, exministe de Espanya á Washington.

—Segons telegrafian de la Habana, lo Gobern insular ha pres los següents acorts:

Prohibir en absolut la exportació dels sucre dels Estats Units.

Declarar exemps de tota classe de drets els barcos carregats de queviures que arribin á qualsevol port de la isla, sia qualsevolga sa procedència.

Ensajar lo carbó de las minas recentment descubiertas á Guanajay.

Y per últim, concedir un crèdit pera establir una extensíssima sona de cultiu en los voltants de la Habana que paga en son dia surtir á la població.

En general, aquells acorts han causat bona impre-sió; pero sobre l' primer, referent als sucre, hi ha controversia.

No faltan elements á Cuba que sostenen la inconveniencia de la mida, per estimar que sent los Estats Units lo major consumidor, pogués resultar que 'ls sucre ne tingueixen sortida.

A Madrid, ahont se coneixen aquestas corrents, se censura sens reserves per entendre que basta que la Amèrica del Nord solici los productes pera que resoltament se li neguin.

Lo démés seria equipararnos á un poble que té en més estima las ganancies d' un negoci que sa propia dignitat.

—En lo Bolsi s' han fet operacions, havent quedat á 46'45 úlim cambi.

Los franchs s' han cotisat á 83 per 100.

—Aquesta tarda ha pres possessió de son càrrec lo nou subsecretari del ministeri d' Ultramar senyor García Prieto.

—En lo port de Tarragona s' han fet operacions, havent quedat á 46'45 úlim cambi.

Los notícies que 's reben dels Estats Units trenhen tota la importància que poden á la derrota que ha suferit la escuadra en l' atac de Santiago de Cuba.

Molts dels cablegrammes d' aquella procedència fan poc cas del fracàs que han sufert los barcos yankis, en altres se diu que sa escuadra s' limita a practicar un regoneixement pera appreçiar l' alcans de las baterías de la plassa y alguns altres confessan que un de los creuers sufri graves averías.

En altre despaig se diu que la escuadra del «Tío Sam» ha tornat á situarse devant á Santiago de Cuba ab objecte de verificar un nou bombeig.

—Comunican de Washington que en los centres oficiais no s' ha rebut cap noticia de la escuadra que mana Schley.

—Dihen de Nova York que Sampson, al mando d' una escuadra de 16 barcos, se troba devant á Santiago de Cuba.

—Lo periòdic «Le Temps» publica un article consagrat á estudiar la guerra entre Espanya y 'ls Estats Units.

Se lamenta de la calma ab que 's desenrotllan los aconteixements, calma que considera funesta pera 'ls comers universal.

Elogia la política del Sr. Moret y censura durament als temperaments exaltats que á Espanya defensan la guerra á tot tránsit.

«Le Temps» acaba dihent que encara que Espanya perdi á Cuba no deu doldres perque la conservació d' aquesta Antilla sels nous sacrificis pot costarli.

Servey particular de «Lo Somatent»

Madrid 2.

Oficial.—En lo combat de Santiago de Cuba los disparos del «Cristóbal Colón» y 'ls canons «Reina Cristina», emplessats en los forts, causaren averías d' importància al barco «Yowa» y altres acorassats. Nous altres sense danys.

—Altres cablegrammes oficials de Santiago diu que 'l barco yanki està cremant á consecuència de nostres disparos, ignorantse l' nom.

Lo ministre de la Guerra ha enterat á la Reyna del plan pera l' envio de queviures á les Antilles.

Imp. de C. Ferrando.—Plasa de la Constitució.

SERVEI DE TRENS

SORTIDAS.

De Reus à Barcelona
5'04 m., correo (Per Villanova y Vilafranca) 1¹, 2.
y
5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
1'58 t. per id.
7'39 t. expres (dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).

12'11 t. mercançies, segona y tercera. 1¹, 2.
4'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona à Reus
5'04 m., correo (Per Villanova y Vilafranca) 1¹, 2.
y
5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
1'58 t. per id.
7'39 t. expres (dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).

De Reus à Mora
5'25 m. (per Vilafranca).
9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora à Reus
4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36

De Reus à Tarragona
8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona à Reus
7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus à Lleida
8'10 m.—5'23 t.

De Lleida à Reus
5'50 m.—3'50 t.

De Reus à Vimbodi
1'28 t. cotxes de 2¹ y 3¹.

De Vimbodi à Reus
1'53 m. cotxes de 2¹ y 3¹.

De Tarragona à Valencia
9'30 m.—14'30 n.

De Valencia à Tarragona
8'30 m.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona
8'30 m.

DIPOSIT en Reus Farmacia de Serra Arrabal Santa Anna, 80.

Preu de la capsula 6 rals.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, TOS, CATARRS, ETC., NETEJAN DE MUCOSITATS L'APARATO RESPIRATORI

TAN SOLS PRENENTNE UN AL ANARSEN A DORMIR Y ALTRE A LA MATRADA, COMPOSICIÓ INOFENSIVA

NO CONTÉ MEDICAMENT PERILLÓS.

EXCELENTE RENDIMIENTO

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS Y SALES DE STASSFURT

COMO ABONO FOSFATADO

SOLUBLES AL CITRATO

NITRATO DE SOSA

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

SECCIO CERIGIOSA

CURSAR LA BRONQUITIS, T